

УДК 378.147:37.011.3-051:[07+004](477.62)

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ НА ФІЛОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ДОНБАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ольга Біличенко

доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
завідувач кафедри української мови та літератури,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

м. Слов'янськ, Україна

ORCID ID 0000-0002-9292-9938

Olgabelichenko64@gmail.com

Анотація. У статті висвітлено специфіку підготовки фахівців з медіакомунікацій в рамках спеціальності 014 Середня освіта. Українська мова та література. Автор наголошує на актуальності започаткування спеціалізації і визначає необхідні компетентності, що мають бути сформовані під час навчання та подає характеристику медійних умінь, притаманних майбутньому філологу. У статті розкриваються особливості підготовки фахівців з медіакомунікацій освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр» та «магістр» на основі освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література). У межах статті детально зупиняємось на практично-діяльнісному компоненті, який охоплює групи медіаосвітніх умінь, що визначаємо як сукупність інтелектуальних і практичних дій, які забезпечують здатність особистості усвідомлено здійснювати пошук, відбір, переробку, аналіз, створення медіатексту різних стилів і жанрів, проєктування й підготовку результатів медіаосвітньої діяльності.

Ключові слова: професійна освіта; медіакомунікації; компетентності.

Постановка проблеми в загальному вигляді. В умовах загострення суспільної уваги до масмедіа як потужної складової гуманітарної безпеки держави актуалізується потреба у фахівцях, котрі критично осмислюють здобуту з різних джерел інформацію, володіють навичками роботи з текстом. Роль учителя-словесника в цьому процесі надзвичайно особлива. Для вчителя, що володіє навичками медіакомунікацій надзвичайно важливі:

- знання особливостей медійного спілкування, культура читання, інтерпретація медіатекстів, визначення зв'язку між архітектонікою тексту та його мовним оформленням;
- здатність створювати медіатексти із урахуванням структурно-сміслових, мовностилістичних особливостей;
- володіння прийомами комунікативної взаємодії у мережевому просторі;
- застосування засобів медіаосвіти для розв'язання завдань розвитку, навчання та виховання школярів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначений напрям роботи відповідає законодавству України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), Концепції «Нова українська школа» (2016), Концепції розвитку педагогічної освіти (2018), Концепції мовної освіти (2011) та ґрунтується на ідеях та положеннях міжнародних документів, зокрема рекомендацій ЮНЕСКО «Цифрова грамотність в освіті» (2011) щодо вивчення закономірностей передачі та сприймання освітнього досвіду у фізичній і віртуальній реальностях на основі використання цифрових технологій.

Вагоме значення для нашого дослідження мають наукові розвідки вітчизняних та зарубіжних учених із проблем теоретичних та практичних аспектів професійної підготовки журналістів, а саме: методи та форми навчання журналістів (Берет та Філіпс (Berret & Phillips, 2016), Галлін і Манціні (Hallin & Mancini, 2004), Гйорі і Чарльз (Gyori & Charles, 2018), Гудман & Штейн (Goodman & Steyn, 2017), Катнер, Грінберг, Їн, Бойл, Хсу та Данліві (Kutner, Greenberg, Jin, Boyle, Hsu & Dunleavy, 2007); зміст професійної підготовки журналістів (Головченко, 2012), Хоббс (Hobbs, 2009); форми організації навчальної діяльності та використання інноваційних технологій у навчанні журналістів (Андерсон (Anderson, 2013), Габор (2018), Гаврилова (2014), Різун (2004).

В цих працях обґрунтовано теоретико-методичні засади медіаосвіти і медіаграмотності, пропозиції щодо розвитку медіаосвіти особистості в напрямі розвитку культури участі, критичного й естетичного мислення; самостійності у прийнятті рішень, вимірів та показників для визначення нової медіакомпетентності; можливі негативні ризики нехтування медіаосвітою.

У публікаціях фахівців презентовано практичний досвід використання медій в освіті, способів інтерпретації засобів масової інформації різних жанрів з метою уникнення непорозумінь, формування медіаграмотності і медіакомпетентності учасників освітнього процесу.

Ці дослідження дозволили більш чітко конкретизувати розуміння потреби медійної освіти, оновлення методів навчання, змістове наповнення інформаційно-технологічних умінь, створювати самостійно якісні медіатексти, презентувати їх у соціальних мережах.

Фахівці досліджують питання формування цифрової компетентності учнів і викладачів, інтеграції цифрових технологій, використання цифрового портфоліо, візуальних медіа в освітньому процесі.

У нашому дослідженні ми враховували пропозиції вчених щодо включення такої компетентності, як телеучитель, у професійний розвиток педагогів та

викладацьку практику, щодо використання мультимедіа у навчанні. Ці роботи дозволили більш чітко конкретизувати розуміння потреби мультимедійної освіти, оновлення методів навчання, змістове наповнення інформаційно-технологічних умінь, здатність створювати самостійно якісні медіатексти.

Метою дослідження є спроба висвітлити специфіку організації та окремі результати підготовки фахівців з медіакомунікацій на філологічному факультеті Донбаського державного педагогічного університету.

Результати дослідження. Формування інформаційно-технологічного суспільства, докорінні зміни в соціально-економічному, духовному розвитку держави потребують підготовки викладача нової генерації. Реалізація цього стратегічного завдання зумовлена глибинними змінами в системі й структурі вищої освіти та необхідністю її інтеграції в європейський освітній простір. Сучасні умови суспільного розвитку потребують переходу на нові концепції підготовки фахівців для вищої школи, підвищення рівня професіоналізму, комунікативної стратегії, культури майбутнього викладача.

Ми намагалися сприяти ідеї професійного розвитку, саморозвитку і самореалізації вчителя-словесника, який в умовах Нової української школи здатний ефективно здійснювати мовно-літературну підготовку молоді, володіти вміннями сприймати, критично читати, аналізувати, інтерпретувати, створювати медіатекст різних стилів і жанрів, успішно здійснювати творчий пошук, що ґрунтується на здобутках педагогіки, психології, філології.

Особливо велике навантаження у цьому плані покладається на майбутніх викладачів вищої школи, котрі здобувають освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр. Магістр, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014), це освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні вміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності. Це відповідає законодавству України «Про освіту» (2017), Концепції «Нова українська школа» (2016), Концепції розвитку педагогічної освіти (2018), Концепції мовної освіти (2011).

Підготовка магістра здійснюється на основі освітньо-професійної програми, яка забезпечує одночасне здобуття повної вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) та додатковою предметною спеціалізацією («Медіакомунікації в закладах освіти»).

Освітньо-професійна програма підготовки магістра передбачає поглиблену фундаментальну, гуманітарну, соціально-економічну, психолого-педагогічну, спеціальну та науково-практичну підготовку, що включають педагогіку та психологію вищої школи; теорію і методику навчання української мови і літератури та зарубіжної літератури; теорію дисциплін загальної підготовки, додаткові розділи сучасної філології.

На факультеті впроваджена ступенева система підготовки фахівців: бакалаврів, магістрів. Протягом чотирьох років навчання студенти засвоюють освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр». Шестирічне навчання забезпечує засвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Метою є розвиток у студентів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) особистісних якостей, що сприяють їхній творчій активності, культурно-просвітницькій діяльності, яка спрямована на популяризацію філологічних знань.

Особи, які успішно виконали програму підготовки магістра та пройшли атестацію, отримують документи встановленого зразка про здобуття повної вищої освіти за спеціальністю та кваліфікацією магістра.

Магістр філології за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) з додатковою предметною спеціалізацією «Медіакомунікації в закладах освіти» повинен мати теоретичні та практичні знання, уміння, навички з фундаментальних дисциплін, опанувати загальні засади методології наукової та професійної педагогічної діяльності, формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для розв'язування стандартних і нестандартних комплексних проблем у професійній педагогічній діяльності у ВНЗ та ЗОШ, виконання завдань інноваційного характеру для оволодіння методологією дослідницької діяльності зі спеціальності.

Підготовка фахівців здійснюється за сучасними навчальними планами, в основі яких – професійні компетентності, що гарантує відповідність підготовки державним стандартам. Студенти повинні продемонструвати знання засобів, способів, форм масового спілкування, знайомство з технологіями масового спілкування, історії науки про масову комунікацію.

За результатами вивчення дисциплін у здобувачів повинні бути сформовані такі **компетентності**:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, зокрема, у міждисциплінарних областях;

- здатність проведення досліджень на відповідному рівні на основі цілісного системного наукового світогляду, проєктування, ініціювання та виконання (індивідуально або в науковій групі) досліджень;

- засвоєння нових знань, володіння сучасними інформаційними технологіями, здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів досліджень;

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, працювати з бібліотечними фондами, критично оцінювати отриману інформацію;

- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, оволодіння комп'ютерною та інформаційною культурою, усвідомлення цінностей суб'єктивної позиції в інформаційному просторі;

- здатність спілкуватися українською мовою на високому професійному рівні як усно, так і письмово з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми;

- здатність спілкуватися англійською мовою на професійному рівні, використання сучасних методів і технологій наукової комунікації рідною (українською) та іноземною (англійською) мовами;

- здатність розробляти та управляти проєктами, реалізація індивідуальної наукової траєкторії, застосування принципів наукової самоорганізації, власного дослідницького стилю;

- організація власної діяльності як складової колективної діяльності, планування і вирішення завдань власного професійного та особистісного розвитку;

- здатність працювати в команді, у великій науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності.

Для такого фахівця важливі:

- здатність демонструвати базові уявлення про лінгвістичні методи дослідження, розуміння загальнонаукових термінів та понять;

- здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в предметній області, критичний аналіз та оцінка сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких завдань;

- здатність сприймати, обробляти, аналізувати та узагальнювати мовознавчу та літературознавчу інформації;
- знання системи української мови та закономірностей її функціонування;
- здатність використовувати теоретичні знання лінгвістичних дисциплін для вирішення практичних завдань;
- здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички в галузі філології та методик викладання української мови і літератури та зарубіжної літератури.

Зазначене може бути успішно реалізованим за умови:

- володіння сучасною методологією, методикою та методами філологічного дослідження, зокрема із використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у вищій школі;
- володіння основними підходами, теорією та концепціями філологічної науки, застосовування найбільш ефективної методологічної стратегії дослідження, яка необхідна для наукового самовизначення;
- володіння знаннями та розумінням теоретичної бази історії світової та вітчизняної філології у процесі аналізу філологічних проблем;
- володіння знаннями теоретико-методологічних підходів щодо відбору принципів, форм, методів, технологій філологічного дослідження;
- володіння термінологічним апаратом філології з урахуванням специфіки застосування окремих понять;
- використання професійно-орієнтованих знань та практичних навичок під час реалізації принципів, організаційних форм і прийомів управління навчально-виховним процесом з урахуванням сучасних умов, індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти;
- добір методів опрацювання, аналізу і представлення результатів дослідження засобами інструментарію інформаційних технологій, використання останніх для підвищення фахової кваліфікації;
- володіння методами філологічних досліджень формулювати і вирішувати завдання, що виникають в ході науково-дослідної та практичної діяльності;
- здійснення бібліографічного пошуку, джерелознавчих студій, аналізу та інтерпретації філологічних текстів;
- знання державного стандарту загальної середньої освіти, навчальних програм з української мови та літератури, світової літератури для ЗСО та практичних шляхів їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності;

- володіння технікою усного й писемного наукового мовлення (вимова, дикція, темп, логічність);
- використання власного невербального репертуару для передачі професійно спрямованої інформації, здійснення фахової комунікації англійською мовою;
- презентація дослідницьких ідей в усній та письмовій формах перед фаховою аудиторією на філологічні теми, використання навичок та культури наукової дискусії;
- володіння методами та методиками проектування та організації спільної діяльності науковців, планування, організація і проведення наукових досліджень у галузі філології;
- презентація, обговорення та захист власних поглядів в усній та письмовій формах перед фаховою та не фаховою аудиторією на філологічні теми;
- конструювання умов взаємодії з суб'єктами навчально-виховного процесу і обрання оптимальних методів, засобів і форм взаємодії, забезпечення сприятливого морально-психологічного клімату;
- завоювання ініціативи, самостійності у різноманітних видах діяльності, відповідальність за результати своєї професійної діяльності, дотримання корпоративної культури;
- планування і вирішення завдання власного професійного та особистісного розвитку;
- володіння навичками самовдосконалення для подальшого процесу навчання на засадах самокерування та автономії;
- вживання формул мовленнєвого етикету (вітання, прощання, комплімент, вибачення, співчуття, прохання тощо).

Відзначимо важливість специфічних принципів навчання. Для забезпечення міждисциплінарного зв'язку курсів фахової української мови, лінгвістичного аналізу тексту, медіакультури важливий принцип міждисциплінарної інтеграції.

Принципу текстоцентризму дотримувались при написанні медіатекстів; принципу естетичної вартісності медіатекстів – при використанні взірцевих медіатекстів; дотримання принципу розвитку критичного мислення дозволило здійснити аналіз медіатексту за критеріями: надійність, якість, цільове призначення, розуміння меседжу повідомлення.

Розв'язання завдань підготовки фахівця з медіакомунікацій потребувало різних підходів. Ми враховували положення особистісно орієнтованого,

компетентнісного, культурологічного, текстоцентричного, праксеологічного, інформаційного підходів, специфічних принципів міждисциплінарної інтеграції, текстоцентризму, естетичної вартісності медіатекстів.

Відповідно до особистісного підходу важливою є цілісна особистість студента, його прагнення до ефективної взаємодії учитель – інформація – медіа – учень, критично осмислити цінності медіаосвіти як фундаментальної складової гуманітарної безпеки.

Дотримання положень компетентнісного підходу дало можливість спрямовувати освітній процес на формування медіаосвітніх умінь як невід’ємного складника професійної компетентності вчителя-словесника.

Праксеологічний підхід застосовували у процесі виконання таких дій, як формулювання проблеми, планування послідовності дій, здійснення пошуку необхідної інформації з різних медіаджерел, систематизація її різними способами.

Культурологічний та текстоцентричний підходи застосовували для формування культури роботи з медіатекстом, осмислення текстових ознак визначення жанру, ключових слів, побудови власного медіатексту.

Використання інформаційного підходу передбачало опанування загальних властивостей і закономірностей інформаційних процесів як інструмента сучасних масмедіа.

Формуванню інформаційних, аналітико-інтерпретаційних, текстово-жанрових, мовнокомунікативних, проєктувальних умінь студентів сприяла співпраця з журналістами обласної газети «Прапор індустрії», що забезпечили участь студентів у тренінгах, майстер-класах, у дискусіях. Завдання, що ставилися перед студентами були спрямовані на розвиток умінь визначати найбільш ефективні методи збору й обробки медіаінформації, доводити правильність дослідницької позиції, оцінювати медіапродукт, створений іншим студентом і готувати власний медіатекст, планувати дослідну медіароботу в школі.

Це дозволяло доповнювати, наприклад, курс із методики навчання української мови питаннями медіадидактики, формування медіатеки до уроків та гурткової роботи і моделювання планів-конспектів уроків, гуртків, виховних заходів із використанням засобів медіаосвіти. Написання критичних есе на задану тему передбачало перевірку здатності критично оцінювати медіатекст, формулювати власні думки і відстоювати їх у власному медіапродукті, виокремлювати інформацію з одного чи кількох медіаджерел, розрізняти важливі і другорядні деталі медіаповідомлення, визначати зв’язок між

компонентами змісту, структури та мовним оформленням медіатекстів, що належать до різних стилів і жанрів.

Такі завдання сформувавши вміння розробляти медіапродукт, складати тексти різних типів, стилів і жанрів з урахуванням структурно-сміслових і мовностилістичних особливостей, аргументувати, фіксувати власну позицію щодо визначеної проблеми в тексті. Вони урахували принципи: особистісного розвитку, міжпредметної інтеграції, принцип наочності і забезпечували умови для розвитку інтересів, прагнень, мотивації до самопізнання і саморозвитку кожного студента.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, суспільний запит на підготовку конкурентоздатної молоді, формування її ключових компетентностей актуалізує потребу взаємодії фахівців різних галузей знань.

Готувати висококваліфікованих фахівців, які досконало володіють державною мовою в усній та писемній формах, – актуальне завдання вищої школи України. Від їх ерудованості, професійної і загальної культури значною мірою залежить успішне розв'язання складних соціальних і суспільних завдань. Державна мова в засобах масової комунікації має бути на найвищому рівні. Адже їх багатомільйонна аудиторія хоче чути інформацію, яку подано бездоганною українською мовою. Через це висока культура мови філолога – фахівця медіакомунікацій, є обов'язковою частиною його професійної майстерності. Програма підготовки покликана допомогти майбутнім фахівцям грамотно використовувати лексичні та фразеологічні багатства української літературної мови, ґрунтовно засвоїти мовні норми вимови й наголосу, слововживання й побудови висловів, удосконалити та збагатити індивідуальний словник.

У перспективі важливим є активне залучення студентів до науково-дослідницької та гурткової роботи, яка базується на аналізі, зіставленні, критичному оцінюванні медіатекстів з обов'язковим обговоренням результатів, представлення їх на наукових, культурно-освітніх заходах різних рівнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Габор, Н.Б. (2018). Журналістська освіта епохи WEB.3.0: дослідження, новітні навички, спроби перезавантаження. *Вісник Львівського університету. Серія «Журналістика»*, № 43, С. 273–279.
2. Головченко, Г.О. (2012). Розвиток медіаосвіти у США. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції (с. 129–132)*. Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності.
3. Різун, В.В. (2004). *Проблеми і перспективи розвитку журналістської освіти в Україні початку XXI століття*. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article=1338>.

О. БЛИЧЕНКО

Досвід підготовки фахівців з медіакомунікацій на філологічному факультеті
Донбаського державного педагогічного університету

4. Anderson, J.R. (2013). *The architecture of cognition*. UK: Psychology Press.
5. Berret, C., & Phillips, C. (2016). *Teaching data and computational journalism*. Columbia School of Journalism. URL: <https://bit.ly/cjsteachdata>.
6. Goodman, R.S., & Steyn, E. (2017). *Global journalism education in the 21 st century Challenges and innovations*. Austin, Texas, USA: Knight Center for Journalism in the Americas.
7. Gyori, B., & Charles, M. (2018). Designing journalists: Teaching journalism students to think like web designers. *Journalism & Mass Communication Educator*, Vols. 73(2), pp. 200–217.
8. Hallin, D. C., & Mancini, P. (2014). *Comparing media systems: Three models of media and politics*. Cambridge, UK: Cambridge university press.
9. Hobbs, A. (2009). When the Provincial Press was the National Press (c. 1836 – c.1900). *The International Journal of Regional and local Studies*, Vols. 5 (1), pp. 16–43.
10. Kutner, M., Greenberg, E., JIN, Y., Boyle, B., Hsu, Y. C., & Dunleavy, E. (2007) *Literacy in Everyday Life: Results from the 2003 National Assessment of Adult Literacy*. NCES 2007–490. Washington, D.C., USA: National Center for Education Statistics.

EXPERIENCE OF TRAINING MEDIA COMMUNICATIONS SPECIALISTS AT THE PHILOLOGICAL FACULTY OF DONBAS STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

Olga Bilychenko

Dr. Hab. of sciences in Social Communications, Professor,
Head of the Department of Ukrainian Language and Literature,
SHEI “Donbass State Pedagogical University”,
Sloviansk, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-9292-9938

Olgabelichenko64@gmail.com

Abstract. The formation of information technological society, radical changes in the socio-economic, spiritual development of the state require the training of a new teacher generation. The implementation of this strategic task is due to profound changes in the system and structure of higher education and the need for its integration into the European education space. Modern conditions of social development require the transition to new concepts of training for higher education, the improvement of the level of professionalism, communication strategy, culture of the future teacher. Important are the scientific investigations of domestic and foreign scientists on the problems of theoretical and practical aspects of professional training of journalists, namely: methods and forms of teaching journalists (Beret and Phillips (Berret & Phillips, 2016), Gallin and Mancini (Hallin & Mancini, 2004), Gyori & Charles (Gyori & Charles, 2018), Goodman & Steyn (2017), Kutner, Greenberg, Ian, Boyle, Hsu and Dunley (Kutner, Greenberg, Jin, Boyle, Hsu & Dunleavy, 2007); content of professional training of journalists (Golovchenko, 2012), Hobbs (Hobbs, 2009); forms of organization of educational activities and the use of innovative technologies in the training of journalists (Anderson (Anderson, 2013), Gabor (2018), Gavrilova (2014), Rizun (2004).

The purpose of the study is to try to highlight the specifics of the organization and some of the results of training specialists in media communications at the Faculty of Philology of Donbass State Pedagogical University.

The Master of Philology, specialty 014 Secondary Education (Ukrainian language and literature) with additional subject specialization "Media Communications in Educational Institutions" must have theoretical and practical knowledge, skills, abilities in fundamental disciplines, master the general principles of methodology of scientific and professional pedagogical activity, formation of

general, special, professional competencies, sufficient for solving standard and non-standard complex problems in professional pedagogical activity in universities and secondary schools, performing tasks of innovative nature to master the methodology of research activities in the specialty.

Thus, the public demand for the training of competitive youth, the formation of their key competencies highlights the need for cooperation of specialists in various fields of knowledge.

Key words: professional education; media communications; competencies.

REFERENCES

1. Gabor, N.B. (2018). Journalism education of the WEB.3.0 era: research, latest skills, reboot attempts. *Bulletin of Lviv University. Journalism Series*, 43, 273–279.
2. Golovchenko, G.O. (2012). Development of media education in the United States. *Information and communication technologies in modern education: experience, problems, prospects: Proceedings of the third International scientific-practical conference (pp. 129 - 132)*. Lviv: Lviv State University of Life Safety.
3. Rizun, V.V. (2004). *Problems and prospects of development of journalism education in Ukraine at the beginning of the XXI century*. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article=1338>.
4. Anderson, J.R. (2013). *The architecture of cognition*. UK: Psychology Press.
5. Berret, C. & Phillips, C. (2016). *Teaching data and computational journalism*. Columbia School of Journalism. URL: <https://bit.ly/cjsteachdata>.
6. Goodman, R.S. & Steyn, E. (2017). *Global journalism education in the 21st century Challenges and innovations*. Austin, Texas, USA: Knight Center for Journalism in the Americas.
7. Gyori, B. & Charles, M. (2018). Designing journalists: Teaching journalism students to think like web designers. *Journalism & Mass Communication Educator*, 73 (2), 200–217.
8. Hallin, D.C. & Mancini, P. (2014). *Comparing media systems: Three models of media and politics*. Cambridge, UK: Cambridge university press.
9. Hobbs, A. (2009). When the Provincial Press was the National Press (c. 1836 - c.1900). *The International Journal of Regional and local Studies*, 5 (1), 16–43.
10. Kutner, M., Greenberg, E., Jin, Y., Boyle, B., Hsu, Y.C., & Dunleavy, E. (2007) *Literacy in Everyday Life: Results from the 2003 National Assessment of Adult Literacy*. NCES 2007-490. Washington, D.C., USA: National Center for Education Statistics.

Матеріали надійшли до редакції 19.04.2021 р.